

Sivistysvaliokunta

**Hallituksen esitys eduskunnalle esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyri-
tysten suojaamisesta tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen tehdyn varauman peruuttamisesta ja ilmoituksen antamisesta sekä WIPO:n esitys- ja äänitesopimukseen liittymisen yhteydessä annetun ilmoituksen muuttamisesta**

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyri-
tysten suojaamisesta tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen tehdyn varauman peruuttamisesta ja ilmoituksen antamisesta sekä WIPO:n esitys- ja äänitesopimukseen liittymisen yhteydessä annetun ilmoituksen muuttamisesta (HE 119/2015 vp): Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- johtaja Jorma Waldén, opetus- ja kulttuuriministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon

- Esittävien taiteilijoiden ja äänitteiden tuottajien tekijänoikeusyhdistys GRAMEX r.y.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyri-
tysten suojaamisesta tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen tehdyn varauman peruuttamisen ja uuden ilmoituksen antamisen sekä WIPO:n esitys- ja äänitesopimukseen liittymisen yhteydessä annetun ilmoituksen muuttamisen. Hyväksyessään yleissopimuksen vuonna 1983 Suomi teki siihen kuusi varaumaa, jotka koskivat sopimuksen mukaisen suojan soveltamisalaa ja äänitallenteiden suojan liittymäkriteereitä. Suomi on peruuttanut kaksi varaumaa vuonna 1994, jolloin neljä varaumaa jätettiin vielä voimaan. Hyväksyessään WIPO:n esitys- ja äänitesopimuksen vuonna 2005 Suomi antoi ilmoituksen, jonka mukaan Suomi soveltaa yleissopimukseen tehtyä äänitallenteiden suojan liittymäkriteereitä koskevaa varaumaa myös WIPO:n esitys- ja äänitesopimukseen.

Äänitallenteiden suojan liittymäkriteereitä koskevan varauman mukaan Suomessa sovelletaan vain tallennuskriteeriä. Suomen kansallisessa sääntelyssä on tekijänoikeuslain muutoksella otet-

Valiokunnan mietintö SiVM 2/2016 vp

tu käyttöön tallennuskriteerin lisäksi kansallisuuskriteeri, mikä edellyttää myös Suomen asiaa koskeviin kansainvälisiin sopimuksiin jättämien varaumien ja ilmoitusten mukauttamista vastaamaan kansallista sääntelyä.

Mainittuun yleissopimukseen tehdyn varauman peruuttaminen ja yleissopimuksen soveltamista koskeva uusi ilmoitus sekä WIPO:n esitys- ja äänitesopimukseen liittymisen yhteydessä annetun ilmoituksen muuttaminen ovat tarkoitetut tulemaan voimaan sopimusmääräysten mukaisesti kuusi kuukautta sen jälkeen, kun niistä on ilmoitettu sopimusten tallettajille.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Sivistysvaliokunta toteaa, että Suomessa on 1.6.2015 voimaan tulleella tekijänoikeuslain muutoksella (607/2015) siirretty soveltamaan äänitetuottajan suojan osalta tallennusmaakriteerin ohella kansallisuuskriteeriä. Ulkomainen äänite saa Suomessa kansainvälisten sopimusten edellyttämää suojaa, mikäli äänite on tallennettu Roomassa 26 päivänä lokakuuta 1961 tehdyn esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyhtymien suojaamista koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen (SopS 56/1983, jäljempänä Rooman sopimus) ja Genevessä 20 päivänä joulukuuta 1996 tehdyn WIPO:n esitys- ja äänitesopimukseen (SopS 19/2010, jäljempänä WPPT) liittyneessä sopimusvaltiossa tai äänitteen tuottajan kotipaikka on sopimusvaltiossa. Kotimainen äänite saa vastaavan suojan muussa sopimusvaltiossa.

Edellä todettu lainsäädännön muutos vuonna 2015 edellyttää muutoksia myös eräisiin varaumiin, jotka Suomi on tehnyt liittyttäessä Rooman sopimukseen ja WPPT-sopimukseen. Varaukset eivät enää vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen. Eduskunnan hyväksyminen vaaditaan myös velvoitteen irtisanomiseen.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan eduskunnan hyväksyminen vaaditaan myös sellaisen sopimukseen tehdyn varauman tai vastaavan peruuttamiseen, jonka eduskunta on hyväksynyt tai jonka hyväksymisestä eduskunnan olisi vallitsevan perustuslain tulkinnan mukaan tullut päättää.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella sivistysvaliokunta kannattaa hallituksen esityksessä tarkoitetun varauman peruuttamista, ilmoituksen antamista ja ilmoituksen muuttamista.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sivistysvaliokunnan päätösehdotus:

Valiokunnan mietintö SiVM 2/2016 vp

Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 119/2015 vp tarkoitetun varauman peruuttamisen ja annettavaksi hallituksen esityksessä tarkoitetun ilmoituksen sekä hyväksyy hallituksen esityksessä tarkoitetun ilmoituksen muuttamisen.

Helsingissä 4.3.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Tuomo Puumala kesk
varapuheenjohtaja Sanna Lauslahti kok
jäsen Li Andersson vas
jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Jukka Gustafsson sd
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Kimmo Kivelä ps
jäsen Mikaela Nylander r
jäsen Ulla Parviainen kesk
jäsen Saara-Sofia Sirén kok
jäsen Jani Toivola vihr

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaj Laine